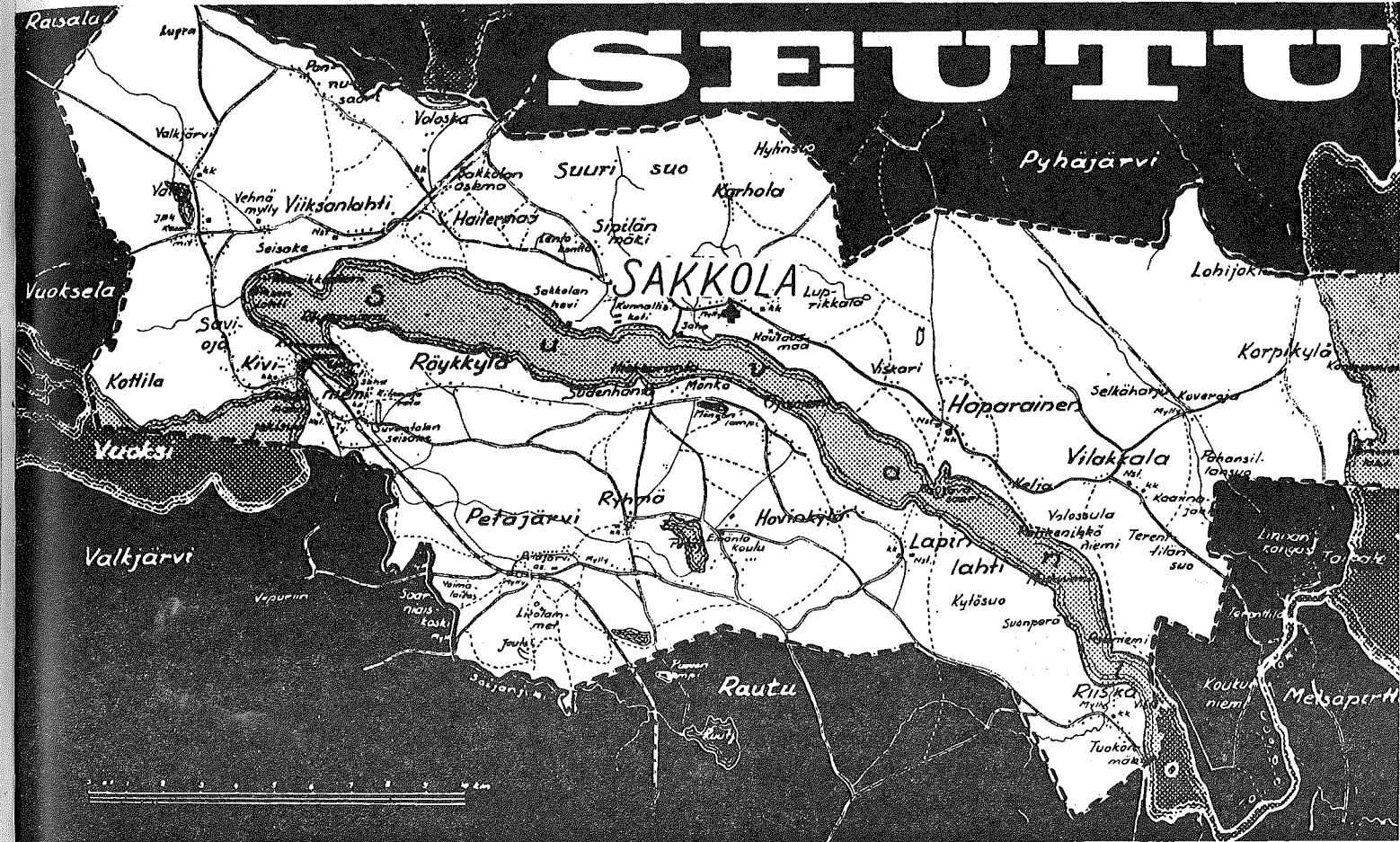
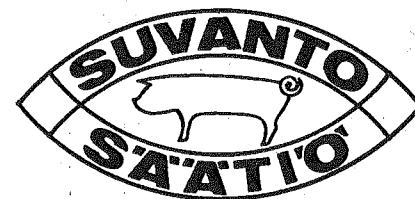

SUVANNON SEUTU

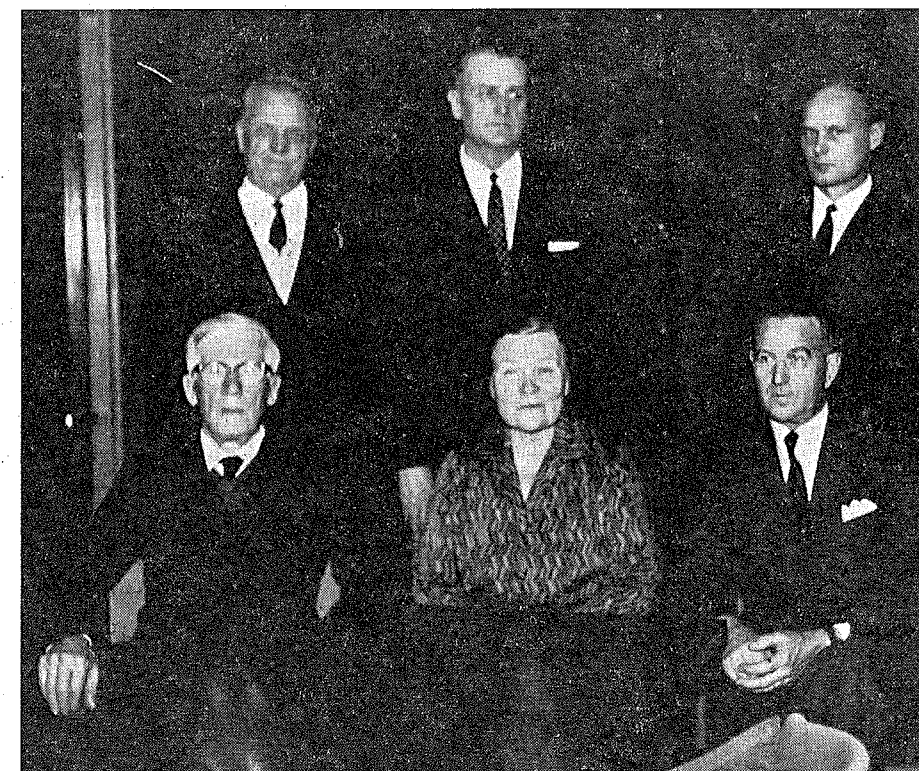

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 5 1972

HEINÄKUU

Suvanto-Säätiön perustamisesta on kulunut 25 vuotta. Kuvassa säätiön hallitus. Kuvasta puuttuvat varaj. Kirsti Suokas ja Väinö Pekkanen.

Seurakunnan tervehdys

Vesilahden seurakunta iloitsee siitä, että Sakkola-juhlat pidetään tänä kesänä Vesilahdessa ja että entiset sakkolalaiset läheltä ja kaukaa saapuvat verestämään muistojaan. Toivomme mahdollisimman monen myös osallistuvan jumalanpalvelukseen kirkossa. Itse seurakunta on perustettu v. 1346 ja nykyinen kirkko valmistui 1801.

Se on nähnyt monet sodan ja rahan ajat. Ahdistettu kansa on löytänyt sen suojassa turvapaikan ja lohdun. Evankeliumi Kristuksesta on ainoa, joka valaisee maisen polun, olkoon se miten pimeä tahansa. Karjalan heimo, joka erikoisesti on kokenut kovat koettelemukset, osaa antaa arvoa isien kirkon perinnölle. Myötäkäymisen

aika, rauha ja korkea elintaso, ovat tosin kiusauksen aiheuttajana monelle, niin että luopuu isien uskosta ja jää oman voimansa varaan. Tarvitsemme yhdessä oloa ja sanan Jumalan sydämettä, että kestäisimme ja pääsisimme siihen isänmaahan, mitä mikään vihollinen ei voi meiltä ryöstää pois. Tervetuloa Vesilahteen.

Simo Laatikainen

25-vuotias Suvanto-Säätiö

Joukko sakkolalaisia kokoontui Lempäälän Manttaalitalolle kesäkuun 8. päivänä 1947. Päätettiin perustaa sakkolalaisten säätiö. Kokouksen avasi kunnankirjuri Juho Koiranen korostaen entisen kotiseudun muiston ja tapojen vaalimisen tärkeyttä uusille asuin-

sijoillamme. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Juho Koiranen ja pöytäkirjan tekijäksi Uuno Pulakka. Säätiö päätettiin perustaa yksimielisesti. Nimikysymys aiheutti keskustelua, koska entistä pitäjän nimeä ei silloin hyväksytty viranomaisten taholta. Monien ehdotuksien joukosta hyväksyttiin nimeksi Suvanto-Säätiö. Valittiin Karjalan Liiton suosittelemien mallisääntöjen mukaisesti valtuuskunta, johon valittiin eri puolilta entistä Sakkolaa 12 jäsentä valtuuskuntaan ja heille varamiehet. Valinnassa otettiin huomioon myöskin nykyiset asuinkunnat ja sovittiin periaatteessa siitä, että tulevaisuudessa valtuuskunnan jäseniä valittaessa meneteltäisiin samoin. Säätiön säännöt saatiin lopullisesti hyväksytyiksi 15. 12. 1947.

Tässä säännöistä muutamia pykälä:

1. pykälä: Säätiön nimi on Suvanto-Säätiö ja sen kotipaikka Lempäälän Kunta. — 2. pykälä: Suvanto-Säätiön tarkoitus on vaalia Sakkolan kunnan asukkaiden ja heidän jälkeläistensä keskuudessa yhteisiä muistoja ja yhteishen-

keä sekä tukea heidän taloudellisia ja henkisiä pyrintöjään. 3. pykälässä mainituin rajoituksin. — 3. pykälä: Edellä 2. pykälässä tarkoitettua aineellista tukea voivat saada henkilöt, jotka vuonna 1939 olivat tahi ovat olleet v. 1944 hengillekirjoitettuja Sakkolassa sekä heidän perillisensä. Niin myös yhteisöt, laitokset ja yritykset, jotka toiminnallaan ovat edistäneet tai edistävät säätiön tarkoituseriä.

Oikeusministeriön virallinen vahvistus säätiön perustamiseen saatiin 18. 5. 1948.

Toiminnan aloittamisen edellytyksenä olevan peruspääoman lahjoitti Mannerheimliiton Sakkolan paikallisosasto, määrältään mk 700.000 silloista rahaa. Täten oli kaikki lain edellyttämät vaatimukset täytetty ja toiminta saattoi alkaa. Epävirallisesti toiminta oli ollut käynnissä perustamisesta lähtien. Säätiö otti vastatakseen Sakkolan pitäjäjuhlien järjestämisestä eri puolilla sakkolalaisten asuma-alueita. Juhlan käytännöllisestä järjestelystä tulisivat huolehtimaan paikalliset karjalaisjärjestöt, säätiön vastatessa mahdollisesta tappiosta, koska seuroilla

ei silloin ollut omia varoja. Juhlat on kuitenkin yleensä kannataneet itsensä, tuottaen tulostakin, harvoja poikkeuksia lukuunottamatta.

Säätiön tulo on pyritty jakamaan pääasiassa opintoavustuksina. Kuitenkin säätiö on laajassa mitassa tukenut monia Sakkolan ja karjalaisen perinteen vaalimiseen liittyviä toimintoja, mm. avustettu sijoitusta alueiden kuntiin pysytettyjä vainajien muistomerkkejä, avustettu toimintaansa jatkavia sakkolalaisia seuroja, yhdistyksiä sekä täällä perustettuja karjalaisseuroja. Karjalan Liittoa ja Etelä-Karjalasten Ns. Liittoa on muistettu vuotuisin avustuksin. Yhteisiä kokoontumistilaisuuksia on järjestetty ja kustannettu vuosittain. Ainakin seuraavat yhteiset kokoontumiset on järjestetty: ent. Sakkolan kunnanvaltuuston jäsenille, vapaussotaan osallistuneille Sakkolan naisille ja miehille, sankarivainajien omaisille, sotainvalideille, ent. sakkolalaisseurojen, yhdistysten edustajille, talvi- ja jatkosotaan osallistuneille sekä useita pienempiä kokoontumistilaisuuksia. Säätiö on tukenut karjalaisten ylioppilaisjärjestöjen suorittamaa kotiseutukeräystä sekä järjestelyin että taloudellisesti. Sakkolan historia toimitettiin v. 1951. Toimituskunnan muodostivat Juho Koiranen puheenjohtajana ja jäsenenä Santeri Ollikainen ja Aleks Kallonen, päätoimittajaksi saatiin maisteri Väinö Kaasalainen. Avustettiin Evl. Paavo Susitaipaleen toimittaman kirjan, Karjalainen Pataljoona Er. P 6 talvisodassa, aikaansaamisessa ja kustannettiin se ilmaiseksi jokaiselle em. pataljoonassa palvelleelle sakkolalaiselle tai hänen lähiomaiselleen.

Keskeisellä sijalla on ollut sakkolalaisen kirjailijan Aleksanteri Aavan työn ja muiston säilyttäminen tuleville polville. Näkyvin

osoitus siitä on Aavan muistomerkkin pystyttäminen Lempäälään Mainiemen piha-aukiolle vastapäätä kirkkoa. Muistomerkki on sakkolalaisen taiteilijan Onni Pursiaisen käsialaa. Paikan luovuttivat Lempäälän kunta ja Lempäälän — Viialan Osuuspankki, omistamansa kiinteistön keskeiseltä paikalta v. 1962. Näin jouduttiin entistä läheisempään yhteistyöhön Lempäälän kuntaakin edustavan taloudellisen yhtymän kanssa. Tästä olemme kiitolliset Lempäälän kunnan sekä Lempäälän—Viialan Osuuspankin hallintoelimille. V. 1966 päätettiin painattaa koko Aavan runotuotanto kirjaksi. Jo v. 1959 oli pankkivirkailija Esteri Pitkänen saanut suoritetuksi loppuun suuritoisen keräyksen, joka käsitti 130 runoa ja n. 40 muuta kirjoitusta. Kun ei kustantajien kanssa monista neuvotteluista huolimatta päästy sopimukseen, päätti säätiön valtuuskunta julkaista mainitut runot omalla kustannuksellaan. Asetettiin toimikunta, jonka kokoonkutsujaksi

tuli talousneuvos Aleks Kallonen, jäseniksi Helmi Uosukainen, Uuno Pulakka, Iivari Karpanmäki, Aimo Kuisma ja Yrjö Raaska, lisäksi Suvannon Seutu-lehden toimituskunta kokonaisuudessaan oli mukana. Paremmen yhteydenpidon aikaansaamiseksi perustettiin Tauno Karosen aloitteesta Suvannon Seutu-niminen lehti, jonka ensimmäinen numero ilmestyi lokakuussa 1957. Lehden levikki on vuosi vuodelta lisääntynyt olleen vuoden 1972 alkupuolella 1700 vuosikertaa, joten ei monikaan sakkolalainen halua olla ilman sitä. Säätiö on joutunut osaksi rahoittamaan lehteä, jotta tilaushinta on voitu pitää alhaisena. Vuoden 1972 alusta lehti ilmestyy 8 numerona vuodessa, siihen asti kuutena.

Mannerheimliiton Sakkolan po:nsäksiksi ovat lahjoituksia tehneet: Sakkolan Osuuskauppa, Sakkolan kunta, Sakkolan NKY, Haparais-ten NKY, Vilakkalan ja Kiviniemen nuorisoseurat, Ala-Suvannon, Sakkolan ja Petäjäjärven maidon-

Kiitos Isä kukkasista

Kiitos Isä kukkasista,
joita elämämme polulle kylvit.
Kiitos hetkistä nykyisistä,
joilla kasvattaa meitä pyysit.

Anna apusi armaillesi, rakkaillesi,
koko heimolle omalle.
Sulje syliisi koko kansa!
— Johda kotiin taivahassa.

Siellä soi laulu kaunis,
virsi heled helise!
Kiittäin Sua Armostasi.
Johdostasi läpi elämän.

IIDA PEKKONEN

Lempäälän-Vesilahden alueella
televisio, radiot ja kodinkoneet
aina edullisesti Kairimolta.

Asa ja Philips edustus

kairimo
KODIN TAVARATALO

myyntiosuuskunnat, Kaakkois-Karjalan Puhelin Oy, Suvannon Seudun Palovakuutusyhdistys, Sakkolan historiatoimikunta, Riiskan Jakokunta, Riiskan ML:n paikallisosasto, Sakkolan Valo Oy, Kiviniemen VPK, Aleks pp. Kallonen, Vilho Auramo, eräät tunte-mattomat lahjoittajat sekä pieniä avustuksia lukuisat yhteisöt.

Em. lahjoittajat ovat näin kar-tuttaneet rahastoa, jolla on ollut huomattava merkitys sakkolalais-ten nuorten koulutuksen tukemi-nessä, mutta huomattavasti kauas-kantavampi merkitys sillä on syn-tymäseutumme Sakkolan ja koko karjalaisen perinteen vaalimisessa ja säilyttämisessä. On syytä esi-tää korostetut kiitokset niille sak-kolalaisille, jotka lämmintä myö-tätuntoa osoittaen toimivat mai-nittujen yhdistysten ja laitosten johtoelimissä ja myötävaikuttivat varojen luovuttamiseen säätiölle. Samoin jokaiselle lahjoittajalle.

Pääosa lahjoituksista saatiin vuoteen 1954 mennessä ja vuoden 1956 tilinpäätöksen mukaan perus-pääoma oli 10.281,096 silloista markkaa.

Voimakkaasti jatkuva inflaatio uhkasi kuitenkin viedä pohjan toi-minnalta, rahan arvon jatkuvasti alentuessa ja näin myöskin säätiön reaaliomaisuuden pienentyessä. Säätiön hallintoelimissä oltiin täs-tä huolestuneita ja päätettiin etsiä pääomalle varmempia sijoituskoh-teita, kun mitä se pelkkänä raha-na silloin oli. Tilaisuus ilmaantui-kin, kun Lempäälässä sijaitseva Hattulanmäen tila tuli myytäväk-si. Hallitus tuki asiaa ja katsoi, että tilan ostaminen olisi säätiölle edullinen neuvotteluissa sovitulla kauppahinnalla. Näin ollen säätiön hallitus teki valtuuskunnalle ehdo-tuksen tilan ostamisesta. Valtuus-kunta hyväksyi esityksen ja valitsi samalla asiaa hoitamaan toimi-kunnan, puheenjohtajana talous-neuvos Juho Kekki, muina jäseni-

nä herastuomari Juho Kekki, osuuskassanjohtaja Aleks Kallonen, talonomistaja Santeri Ollikainen ja toimitusjohtaja Yrjö Raaska. Kauppakirja allekirjoitettiin maaliskuun 8. päivänä 1956. Valtuuskunta vahvisti sen huhtikuun 4. päivänä pitämässään kokouk-sessa ja valitsi tilalle hoitokun-nan, johon tulivat Juho Kekki, Santeri Ollikainen, Matti Naskali ja Yrjö Raaska. Näin oli pantu käyntiin taloudellinen yritys, joka antoi säätiön elimille huomatta-vasti lisää tehtäviä eikä arvosteli-joitakaan puuttunut. Alueelle tee-tettiin tonttisuunnitelma ja uusi asutusalue oli syntynyt Lempää-län sakkolalaisten toimesta. Pe-rästäpäin todetan, että toimenpide on ollut edullinen säätiölle ja ko-hu kaupan tiimoilta vaimeni, kun sen tosiasiat tulivat tunnetuiksi.

Säätiö voi käyttää vuosittain avustuksiin ja muuhun toimintaan vain omaisuuden tuoton, perus-pääoma on säilytettävä kokonaan. Näin ollen voitiin ensimmäiset avustukset jakaa vasta v. 1950,

jolloin 12 hakijaa sai yhteensä 50.000 mk silloista rahaa. Koko ensimmäisen kymmenvuotistoi-minnan aikana jaettiin 21.360 mk, seuraavan kymmenvuotiskauden aikana 85.810 mk. Nyt viimeisen viiden vuoden aikana vv. 1968—72 on jaettu 55.920 mk eli koko toi-minnan aikana 161.710 mk ja sää-tiön pääoma on lisääntynyt n. 50% 15 viimeisen vuoden aikana.

Hallintoelimiin ovat kuuluneet ja kuuluvat seuraavat henkilöt, valtuuskunta: Matti Laamanen Pirkkala 1947—1956 puheenjohta-jana, Matti Niippa Pirkkala 1947 — edelleen, puheenjohtajana 1956 lähtien, Väinö Viskari Orivesi 1947 — edelleen, varapuheenj. 1956—65, Uuno Pulakka Ruovesi 1947 — edelleen, varapuheenjohtaja 1966 lähtien, Juho Kekki Lempäälä 1947—56, Aapro Viskari Lempäälä 1947—51, Joonas Laurila Hel-sinki 1947 — edelleen, Aleks Kal-lonen Lempäälä 1947 — edelleen, Helmi Uosukainen Pinsiö 1947 — edelleen, Yrjö Raaska Vesilahti 1947 — edelleen, Aapro Pitkänen Huittinen 1947 — 1969, Aleksan-teri Ukkonen Punkalaidun 1947—1962, Juho Kekki herastuomari Lempäälä 1951 — 1968, Matti Nas-kali Lempäälä 1956—68, Eero Ku-rikka Huittinen edelleen, Toivo Ukkonen Punkalaidun 1962 — edelleen, Tauno Koironen Lempää-lä 1969 — 1971, Olli Laamanen Pirkkala 1969 — edelleen, Aaro Viskari Lempäälä 1972 — edel-leen. Hallitukseen ovat kuuluneet: Juho Kekki tal.neuvos 1947 — 56 puheenjohtajana, Mikko Pekka-nen Rauma 1947 — 50 varapuh. johtajana, Yrjö Raaska 1950 vara-puheenj. ja 1956 lähtien puheenj. edelleen, Juho Kekki herast. 1965 — 68 varapuheenjohtajana, San-teri Ollikainen 1947 — 64 sihteeri-nä, Helmi Uosukainen 1947 — edelleen, Joonas Laurila 1947 — edelleen, Jalmari Naskali Lempää-lä 1956 — edelleen varapj. 1969 —

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

UUNO-A. PULAKKA

Sellaisena Sakkola jätettiin

Sakkolan nimi mainitaan asia-kirjoissa jo ainakin 1200-luvun lopulla, jolloin se esiintyy venäläi-senä pokostana, jonkinlaisena hal-lintoalueena. 1500-luvulla sen mai-nitaan monien muiden pokostojen kanssa kuuluneen jonkinlaiseen suurempaan kaupungin hallinto-

edelleen, Esko Kallonen Lempäälä 1968 — edelleen, varajäsenenä Matti Niippa, Aleks Kallonen, Väinö Viskari, Väinö Pekkanen, Kirs-ti Suokas ja Tauno Huuska. Raha-varojen hoitajana on Lempäälän —Viialan Osuuspankki.

Säätiö pyrki edelleen etsimään uusia yrityksiä. Todettiin mm. se, ettei ole pidetty kovinkaan kiin-teää kosketusta entiseen sakkola-laiseen varuskuntaväkeen, jota nyt edustaa Hämeen Jääkäripatal-joona Hämeenlinnassa, jatkaen näin JP 4:n perinteitä. Yhteyksiä on päätetty jatkaa. Näin päätet-tiin tänä talvena, kun säätiön edustajat osallistuivat Häm. JP vuosipäivän viettoon pataljoonan vieraina.

Säätiö on merkinnyt 10 kpl Kar-jalatalon osakkeita ja näin omalta osaltaan halunnut olla yhteistä karjalaisten kulttuurikeskusta luo-massa. Edellä on luettelomaisesti esitelty Suvanto-Säätiön toimin-taa, nyt kun säätiö tulee toimi-neeksi 25 vuotta. Uskomme, että entiset sakkolalaiset ovat edelleen-kin tätä toimintaa tukemassa ja toivomme, että säätiön puolesta voitaisi jatkuvasti tehdä tulokse-kasta työtä Sakkolan tapojen ja perinteiden vaalimiseksi tuleville polville vietäväksi.

Yrjö Raaska

piiriin, johon olisi kuulunut aina Ilomantsi ja Salmikin.

Sakkolan historia on Kannaksen muiden pitäjien tapaan sodan his-toriaa. Varsinkin Käkisalmen lin-noituksen omistamisen muodos-tuttua enemmänkin arvovalta-ky-symykseksi kuin käytännön sane-lemaksi kulkivat Venäjän ja Ruot-sin sotajoukot Sakkolan kautta. Erikoisen sekavaksi muodostui ti-lanne 1500-luvun alussa, jolloin venäläisillä oli verrattain vapaat kädet toimia Ruotsin sidottua itsensä ns. unioniriitoihin.

On tarpeetonta ja mahdotonta-kin ryhtyä lyhyen kirjoituksen puitteissa selvittämään noiden vuosisatojen lukuisia sotatoimia. Yhteisenä toteamuksena voidaan vain mainita, että vaikka jotkut näistä eivät koskeneetkaan suora-naisesti Sakkolaa, ne loivat kui-tenkin koko Kannaksen alueelle monen sukupolven ajaksi tilan-teen, jossa lähes kaikki rauhalli-nen kehitys oli mahdotonta. Epä-vakaisia oloja ajatellen oli täysin ymmärrettävää, että hallitsipa näitä alueita sitten Ruotsi tai Ve-näjä ei kummassakaan tunnettu erikoisempaa mielenkiintoa olojen kehittämiseen niinä väliaikoina, jolloin sodankäynnissä sattui ole-maan tauko. Kuitenkin kirkollista elämää yritettiin Ruotsinvallan ai-kana jossain määrin elvyttää, mutta tuntuu siltä, että tässäkin olisi enemmän ollut kysymykses-sä kahden kirkkokunnan välinen ristiriitä, kuin yksityisen ihmisen sielun autuus.

Paitsi sodan tuomia vaikeuksia, koetteli luonto kovin kourin väes-töä. 1600-luvun lopulla sattuneet nälkävuodet olivat omiaan verot-tamaan raskaasti muutenkin jo

heikkoa asujamistoa, joten koko-naisia kyläkuntia jäi asukkaita vaille.

Sakkolan pitäjä ei alueellisena kokonaisuutena ole ollut suinkaan sama mitä se oli v. 1939. Siksi sen historia on käsitettävä osana koko Kannaksen historiaa, ja sillä on ilmeisiä yhtymäkohtia hyvin mo-nilla aloilla muiden rajamaakun-nan pitäjien kanssa. Sakkolalla oli kuitenkin sellaisia erikoispiir-teitä, joiden tietäminen ja ymmär-täminen osaltaan auttaa historias-ta kiinnostunutta helpommin ym-märtämään sitä myöhempää erit-täin nopeaa kehitystä, joka Sak-kolalle oli ominaista ja josta myö-hemmin tulee puhe.

Koko Sakkolan historian mur-heellisin luku on varmasti ns. lah-joitusmaakausi. Jo Ruotsinvallan aikana oli Sakkolassa ollut lääni-tyksiä, mutta olot lienevät olleet ainakin sidettävät. Verot oli yri-tetty määritellä varallisuuden mukaan ja ne voitiin suorittaa luonnonantimina tai rahana. Tilan-ne muuttui kuitenkin ratkaisevasti pahempaan suuntaan ja kävi mo-nin paikoin suorastaan kestämat-tömäksi venäläisten saatua hal-tuunsa alueet 1800-luvun alussa. Nyt sattui solmuruoska kipeästi sakkolalaisten selkään. Annettiin nopeasti joukko erilaisia ja mieli-valtaisia määräyksiä, joista epä-inhimillisin ja ihmisarvoa syvästi loukkaava oli lahjoitusmaatiiloilla olevan ihmisaineksen liittäminen aineelliseen omaisuuteen ja sitä tietä isäntänsä täydellisen mieli-vallan alaiseksi. Tämä tuhansia vuosia Venäjällä vallinnut järjes-telmä ei kuitenkaan kivuttomasti sopinut suomalaiseen maaperään. Syntyi yksityistä ja järjestäyty-

nyttäkin vastarintaa, joka eräissä tapauksissa ehkä johti joihinkin myönnetyksiin, mutta ylipäänsä niillä ei ollut sanottavaa merkitystä. Kirjailijat Aleksanteri Aava, Lempi Jääskeläinen ja kenraali Väinö Vainio ovat kirjoittaneet teoksissaan lahjoitusmaa-ajasta, joten niihin tutustuminen antaa kyllä kuvan Kannaksen eri pitäjien senaikaista oloista.

Sakkolan koko aineelliselle ja henkiselle kehitykselle antoi mahdollisuuden vasta 1880 suoritettu lahjoitusmaiden lunastaminen valtiolle. Niiden jakaminen talonpojille teki näistä itsenäisiä maanviljelijöitä, jotka ensimmäisen kerran voivat suunnitella tulevaisuuttaan pitkällä tähtäimellä, käyttäakseni tämän päivän sanontaa. Koko Kannaksella alkoi voimakas työn ja toiminnan kausi. Suhteellisen rauhassa oli muu Suomi voinut kehittää niin henkistä kuin taloudellistakin hyvinvointiaan. Tämä etumatka oli nyt saatava kurotuksi kiinni. Taloudellista toimintaa johtamaan perustettiin maakunnallisella tasolla toimivia taloudellisia neuvontajärjestöjä, joiden työ tuotti nopeasti tuloksia. Karjalaisella enakkoluulottomuudella käytiin käsiiksi kokonaan uusiin ja ennentuntemattomiin taloudellisen toiminnan muotoihin, joihin virikkeet saatiin juuri näiltä järjestöiltä.

Pitäjätasolla perustettiin monimuotoista taloudellista toimintaa edistäviä järjestöjä, jotka toimintansa tukemiseksi saivat auliisti apua ylhäältä päin aina silloin kun omat voimat eivät riittäneet.

Kauan toimintamahdollisuuksia vailla olleet henkiset voimavarat vapautuivat myös, ja tuloksena oli rikas henkinen ja hengellinen toiminta luovat nyt ja tulevaisuudessa pohjan oman pitäjän ja koko maakunnan kehitykselle ja eteenpäinmenolle.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Tarkasteltaessa erikoisesti taloudellisen toiminnan kehittymismahdollisuuksia on kuitenkin muistettava se tosiasia, että tuotteille on oltava menekkimahdollisuus. Tässä suhteessa olivat niin Sakkola kuin muutkin Kannaksen pitäjät erittäin edullisessa asemassa. Olihan jo silloin miljoonakaupunki Pietari rajattomine kulutusmahdollisuuksineen aivan käden ulottuvilla. Kaikki mahdollinen viljaa lukuunottamatta teki kaupansa Pietarin toreilla, joskin liha ja karjataloustuotteet lienevät olleet pääasiallisimmat artikkelit. Lisäksi Pietari oli suuri työnantaja ja kun raja oli auki ei työvoiman liikkuvuudelle ollut esteitä.

Hyvin alkanut ja tuloksia tuottanut tuotantotoiminta häiriytyi kuitenkin vakavasti kun Pietarin markkinointialue sulkeutui. Tällöin oltiin kokonaan uusien kysymysten edessä: miten nyt eteenpäin? Tässä vaiheessa karjalaisen luonteen joustavuus tuli selvästi esille. Välittömästi ryhdyttiin luomaan olosuhteisiin sopivaa jalostus- ja tuotantotoimintaa. Erikoisesti karjataloustuotteille oli etsittävä uudet markkinat. Karjanjalostukseen kiinnitettiin entistä

enemmän huomiota. Viljanviljelyyn, joka halvan venäläisen tuontiviljan ansiosta oli jäänyt vähemmälle huomiolle, kiinnitettiin nyt vakavaa huomiota erikoisesti monipuolistamalla viljalajikkeita.

Verrattain lyhyessä ajassa Sakkola siirtyi maataloustuotteiden kohdalla omavaraiseksi. Myös työtä antava teollista toimintaa alkoi ilmestyä. Sitä mukaan kun elinkeinorakenne monipuolistui ja kiinteitä muotoja saaden turvasi yhä useammalle muullekin kuin maatalousammattin harjoittajalle jokapäiväisen leivän syntyi tarvetta edelleen kehittää ja monipuolistaa jo voimakkaassa alussa olevaa henkistä ja myös hengellistä työskarkaa. Lukuissa olikin se erilaisen yhdistysten ja seurojen joukko, joka 1920-30-luvuilla monin eri tavoin tyydytti sakkolalaisten hengen nälkää. Monien sukupolvien elämän epävarmuus rajan läheisyydessä loi voimakkaan maanpuolustushengen, joka ilmeni vapaaehtoisena maanpuolustustyönä niin miesten kuin naistenkin keskuudessa.

Siirtyminen järjestettyyn kunnallishallintoon ei käynyt Sakkolassa kivuttomasti. Verrattain nopeasti kuitenkin tajuttiin, ettei asioiden hoitaminen enään käynyt päinsä vanhalla ja kieltämättä hyvin epädemokraattisella järjestelmällä. Sakkolalla on ollut onni aina omata valistuneita ja päteviä talousmiehiä, jotka rajoissa tapahtuvan järkevään ja edistykselliseen toimintaan kuntalaisten hyväksi. Todistuksena tästä mainittakoon, että vaikka Sakkolassa jouduttiin suorittamaan suuria investointeja rakentamalla kouluja ja muita kunnallisia laitoksia ei kuntalaisten verorasitus yltänyt edes muiden Kannaksen kuntien keskitasolle.

Terveysten- ja sairaanhoito oli Sakkolassa pystytty järjestämään

vähintäinkin muiden kuntien tasolle. Se, että siellä oli tavallisesti kaksi lääkäriä johtui siitä, että pitäjässä olevan varuskunnan lääkäri piti Kiviniemessä vastaanottoa yksityisesti. Myöskään varuskunnan taloudellista merkitystä ei ole väheksyttävä, olihan se huomattava kuluttaja, joka käytti paikkakunnalla saatavia elintarvikkeita ja tätä kautta merkisi huomattavaa taloudellista etua. On luonnollista, että muutenkin varuskunnan olo paikkakunnalla antoi oman leimansa ja vilkastutti elämää.

Sakkolan luonto oli rehevää, puusto lajirikasta ja varsinkin Suvannon rannoilta löytyi harvinaisia puulajeja. Vesistöjen olemassaolo poisti hallan mahdollisuuden ja kun Kannaksen kesät olivat muuten lämpimiä, voitiin vaivatta viljellä kaikkia viljakasveja. Antrean raakasokeritehtaan valmistutua alettiin Sakkolassakin viljellä sokerijuurikasta, josta oli kehittymässä merkittävä lisäansiomahdollisuus. Petäjärven emäntäkoululla oli tietysti merkityksensä kotitalouden kehittymiselle pitäjässä.

Tieyhteydet Sakkolassa olivat jossain määrin hankalat. Suvannon jakaessa pitäjän koko pituudeltaan kahtia oli ainoa kiinteä tieyhteys Kiviniemessä. Vaikeat kulkuyhteydet Suvannon pohjoispuolelle lienevät osaltaan vaikuttaneet siihen, että Kiviniemeen syntyi asutustaaajama monine pal-

velumahdollisuuksineen ja kirkonkylä alkoi pitäjän keskuksena menettää merkitystään.

Palatakseni vielä elinkeinorakenteeseen se huolimatta maatalousvaltaisuudestaan ei ollut kapealla sektorilla toimivaa. Viljanviljelyn ja karjanhoidon lisäksi harjoitettiin erittäin voimaperäistä sikataloutta, joka vaatimattomissakin puitteissa antoi huomattavaa lisätuloa. Maatalousammattin monipuolisuudesta johtuen toimeentulo oli turvattu, vaikka jollakin saman ryhmän alueella olisikin syntynyt vaikeuksia. Tuskinpa sakkolalaiset olivat sen parempia talousihmisiä kuin muutkaan, mutta jostakin syystä ei siellä kuitenkaan vaikeitten pulavuosien aikana tapahtunut pakollista omaisuudensiirtoa läheskään siinä määrin kuin eräissä naapuripitäjissä.

Tällaisen kirjoituksen puitteissa on mahdollista vain hyvin ylimalkaisesti käsitellä näin laajaa aluetta. Jotain tärkeää on saattanut jäädä kokonaan mainitsematta. Tietysti voidaan sanoa, että olisi ollut asiallista käsitellä asioita vain itsenäisyysajalta ja jättää vanhempi historia pois. Verrattaessa Sakkolan ja muiden Suomen pitäjien kehitystä toisiinsa on syytä ehkä karrkoidusti todeta, että sakkolalaisten oli noin 50 vuodessa luotava kaikki se, minkä aikaansaamiseksi muilla on ollut aikaa satoja vuosia, ja tämänkin

ajanjakson katkaisi I maailmansota ja vapaussota.

Ymmärtääksemme sen rajun kehityksen Sakkolan kohdalla meidän on syytä tuntea tausta pitämältä ajalta, jolloin me vasta käsitteäkseni osaamme antaa arvon sen sukupolven työlle, joka on jo poistunut tai poistumassa keskuudestamme.

Taloudellisen ja henkisen kehityksen alimmalta askelmalta ponnisti Sakkolan naiset ja miehet ryhtyessään rakentamaan kotiseutuaan ihmisarvoisen elämän tyysijaksi, jota se vuosisatojen aikana ei ollut. Talvisodan alkaessa oli Sakkolasta kehittynyt henkisesti vireä ja taloudellisesti hyvin toimeentuleva asuinpaikka, jolla olisi ollut rauhallisen kehityksen jatkuessa hyvät mahdollisuudet edelleen kehittyä ja vaurastua.

Emme tiedä millainen Sakkola olisi tänä päivänä. Huimaavia näköaloja avaa kuitenkin ajatus Sakkolan kehittymisestä vaikka matkailupitäjänä. Kiviniemen ja Suvannon alajuoksun kanavojen olisi avannut esteettömän tien laivaliikenteelle Laatokalta ja kauempaakin pitkälle sisämaahan. Kaikki teollinen toiminta antaa paikkakunnalle tullessaan hyvin usein ärsykeitä myös muunlaisen yrittäjätoiminnan alkuunpääsemiseen, eikä ole mitään syytä epäillä, ettei Sakkolassakin olisi niin käynyt.

Talvisodan alkuun mennessä oli

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmistia konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

HEIMONI KANNEL

Nyt heimoni kannelta soitan,
joskin sävel sen särkynyt lie
ja sen asteikon etsiä koitan
aaltopituudet yksiin mi vie.
Meidän mieltämme sykehdyttää
sanat: — Karjala, muistojen maa.
Se olomme elähyttää
yhä vielä ja aikojen taa.

Kotiseutu — Se meille on pyhä.
Se on muistojen pyhä maa.
Sinne voimmehan hengessä yhä
yli esteiden vaeltaa.
Ne on lapsuudentuttuja polut
sekä rannat ja äyränteet
ja sen kotoisen elämän solut
yhät muistoissa lämmenteet.

Se seutu, se meille on pyhä.
Se on muistojen sunnuntai
ja se sävel on säilynyt yhä,
jonka sielumme sieltä sai.
Se säilyy, ei jouda se hukkaan,
vaan ikävuosissa voimistuu.
Joka kummalla kypsyy kukkaan
kotikaipuumme kaunis puu.

Oli talvi, tai kukkein kesä,
kotiliesi ain lämpöä soi.
Luona peltojen leppoisa pesä,
missä väsynyt levätä voi.
Kesälahtien lehtiköissä
käki toisteli säveltään
ja kuulaissa kesäöissä
liikkui tunnelma suvisään.

Ja ne leppoiset hietikkorannat,
missä lapsena telmittiin...
(Kiitos Luojan, jok armossa annat
näihin vaipua muistelmiin.)
Illoin auringonlaskun kulta
ilmanrannan kun purppuroi,
jalan paljaan lämmitti multa
ja lintujen lirkutus soi.

Siellä oli niin ihanat illat
ja aamutkin eloiset
ja nuorten lemmensillat
oli puhtaat ja valoisat.
Se aika oli ihmeellinen,
mikä muistoina heijastaa.
— Siellä avaruuskehän sineen
tuntui yhtyvän taivas ja maa.

Sama täällä on taivaan sini
ja kauniit on maisemat.
— Näistä mielessä väikkyä vain nimi,
mutta puuttuvat tunnelmat.
Ei sieluhun kahta sovi,
vain yksi sen valloittaa,
niin on aatoksen ahdas ovi,
se on pakko mun tunnustaa.

SANTERI OLLIKAINEN

saatu valmiiksi suunnitelmat sellai-
sen teollisen toiminnan alkuun
saattamiseksi, joka toteutuessaan
olisi ratkaissut esimerkiksi työllii-
syyksysymyksen pitkiksi ajoiksi
eteenpäin.

Huomattava osa siitä sukupol-
vesta, jonka varsinainen elämän-
työ oli Sakkolan rakentaminen

muutti sodan jälkeen muualle
Suomeen. He toivat tullessaan
uusille asuinpaikoilleen taitonsa
ja kokemuksensa, mutta myös
kaikkein tärkeimmän, uskon elä-
män jatkumiseen. Kun kerran oli
jo onnistuttu, niin miksei uudel-
leenkin, uusilla asuinsijoilla —
kaikesta huolimatta.

Vesilahden historiaa ja nykypäivää

Kautta aikojen Vesilahti on ol-
lut Pyhäjärven "lempilapsi", sillä
vesistö ulottaa syleilynsä Palhon-
selän tuntumasta pohjoisessa aina
Heinälahden perukkaan, pitäjän
kaakkoisrajalle saakka. Vesilahti
on todellakin nimensä veroinen,
sillä täällä on lisäksi kymmenit-
tään sisäjärviä, joukossa huomati-
tavan suuriakin. Varhaisina vuosi-
satoina vesi olikin varsin merkit-

tävä elementti, sillä se antoi pöy-
tään maukasta ja ravitsevaa sär-
vintä ja sen ohessa tarjosi käytet-
täväksi tosin monin paikoin mut-
kaiset ja usein myrskyisetkin,
mutta muutoin luotettavat kulku-
reitit. Niinpä pitäjän väki lukui-
sina venekuntina syksyin kevään
souteli aina Näsijärven pohjois-
osiin saakka kala-apajilleen. Noi-
hin aikoihinhan ei vielä ollut jou-

duttu tuon nykyajan "kiirestres-
sin" ikeeseen.

Vesilahti on maisemallisesti vie-
hättävä, moni-ilmeinen pitäjä. Ei
ollut ihme, että esi-isämme, jotka
Kokemäenjoen vesistöä myöten
ruuhillaan saapuivat tänne, miel-
tyivät kauniisiin niemekkeisiin,
poukamisiin ja saaremiin ja taloksi
asettutuaan vähin erin ryhtyivät
myös korven valloitukseen. Tuo
historiallinen vaellusperinnekö lie-
nee vaikuttanut sen, että Vesilahti
on rajamaana vanhastaan luettu
kaakkois-Satakuntaan kuuluvaksi.
Myöhempien aikojen suuntaus on
kuitenkin yhä selvemmin pyrkinyt
vieroittamaan väestöä satakunta-
laisuudesta; niinpä nykypäivän
vesilahtelaiset lähes varauksetta
tunnustautuvat hämäläisiksi.

Mutta mitä olisikaan Vesilahti
ollut ilman Laukkoa — tuota mai-
neikasta kartanoa, jota vuosisato-
ja hallinneesta Kurki-suvusta Ve-
silahden kunta on ottanut vaakua-
naansakin toisen symbolin. Moni-
naiset ovat olleet kartanon ja sen
haltijain vaiheet. Kansan mieliku-
vitus on dramatisoinut ja roman-
tisooinut niihin väriä ja tunnelmaa,
ja yhä vielä saattaa rantapuistos-
sa kulkija tuntea lehvistön hiljai-
sen väreilyn lomasta historian
hengettären siipien havinan — ol-
koonkin, että hän näkee ympäril-
lään rationalisoidun tuotantoyksi-
kön — nykyaikaisen suurmaatilan.

Ajat ovat muuttuneet ja muu-
tosprosessi jatkuu edelleenkin.
Teollistuminen ja maaltapako ovat
sotien jälkeisinä vuosikymmeninä
muodostaneet käsiteparin, jonka
vaikutus esimerkiksi Vesilahden
perinteellisen elinekino- ja talous-
elämän kohdalla on ilmennyt voi-
makkaana "anemiana". Täällä on
ollut vaikeaa löytää sille sopivia
vastalääkkeitä, koska edellytykset
maatalousvaltaisen tuotantosuun-

Vesilahden Säästöpankin toimitalo Narvan kylässä.

nan radikaaliin muuttamiseen eivät ole olleet erityisen suotuisat. Ennenkaikkea Vesilahti on jäänyt liikenneväylien valtakunnallisessa kehittämisessä pahaan paitsioon, mikä seikka selvästi on muodostunut elinkeinoelämän monipuolistumisen jarruksi. Mielihyvin on sen vuoksi pantava merkille, että kerän pää on vihdoinkin saatu auki, t.s. pitäjämme itä-länsisuuntainen läpikulkutie on noin puolen pituuden osalta otettu tehostetun kunnossapidon kohteeksi ja tulee siinä yhteydessä saamaan kestopinnan. Kelpaa sitä pitkin sitten huristella satojen kesämökkiläistenkin kaupungista ja muualta viikonloppuisin "lintukotoonsa". — Ehkäpä kulkuyhteyksien parantuuessa vähitellen saamme tänne sellaistaakin väkeä, joka liikekeskusten ahtauteen, meluun ja saasteisiin kyllästyneenä pitää parempana lepuuttaa hermojansa läpi vuoden rauhallisen maalaiselon piirissä.

Vesilahti on tyypillinen vanhusten pitäjä. Parissa vuosikymmenessä on eläkeikäisten suhteellinen osuus koko väestöstä kasvanut lähes kaksinkertaiseksi. Kunta puolestaan pyrkii helpottamaan tälle ryhmälle ominaisia pulmia laajentamalla parast' aikaa kunnalliskodin vuodeosastoa. Tämän avulla ja jälkeen sairaspaiikkojen lukumäärä lähes kolminkertaistuu.

Tätä kirjoitettaessa maamiehen

SAKKOLA-JUHLA

VESILAHDELLA 6. 8. 1972

JUMALANPALVELUS klo 10.00 Vesilahden kirkossa
saarnaa rovasti *Simo Laatikainen*

KUNNIANOSOITUKSET Sankarihaudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä

PÄIVÄJUHLA Narvan Seurojentololla klo 14.00

TORVISOITTOA Narvan "Tähti" Ns. soittokunta
johtaa *Vilho Punkari*

KARJALAISTEN LAULU

TERVETULOTOIVOTUS Yrjö Raaska

YKSINLAULUA kanttori *Juha Kuparinen*

LAUSUNTAA *Elvi Pulakka*

KUOROLAULUA Vesilahden Kirkkokuoro
johtaa kanttori *Pekka Ventelä*

— Väliaika —

TORVISOITTOA

HÄMÄLÄISTEN LAULU

JUHLAPUHE kansanedustaja *Sami Suominen*

KVARTETTIESITYKSIÄ *Juha Kuparinen, Yrjö Nuora, Olavi Kuparinen, Erkki Kuparinen*, johtaa *Uuno Kuparinen*

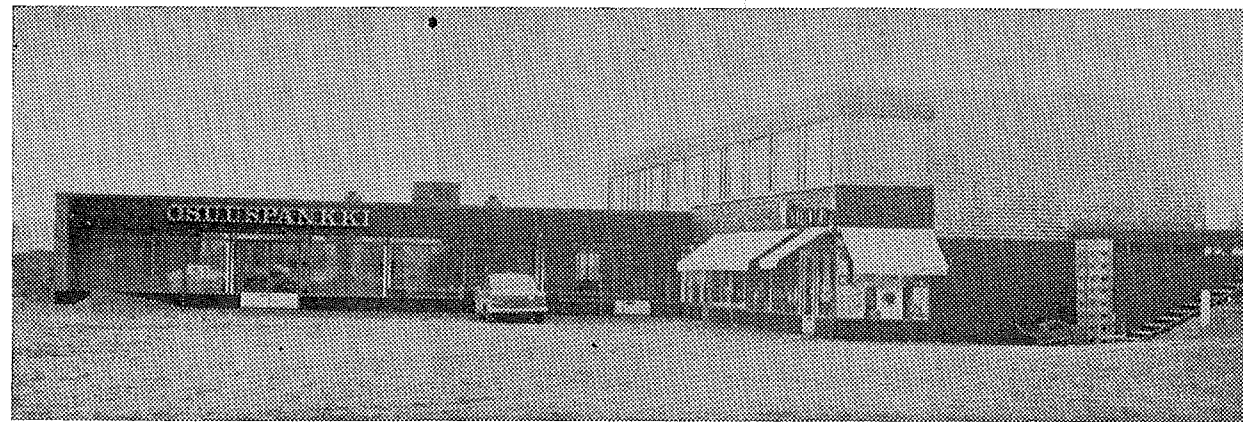
PIANOESITYKSIÄ kap.mest. *Uuno Kuparinen*

LYHYET TERVEHDYKSET

LOPETTAJAISANAT *Viljo Purontaa*

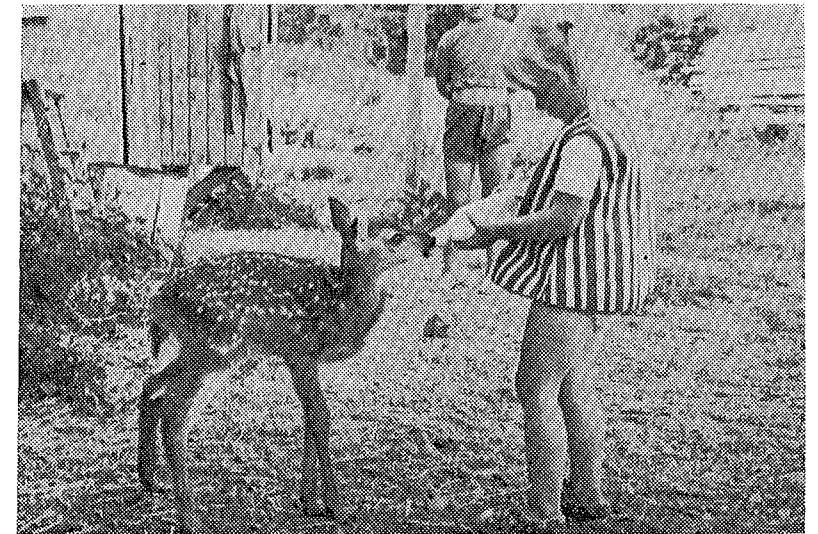
— M A A M M E —

Juhlaan ovat kaikki tervetulleita!

Narvan keskustaa Vesilahdella.

30-luvun alkuvuosina Amerikan suomalaisten alotteesta ja lahjana saapui tänne Laukon kartanon maalle muutama valkohäntäpeura, jotka nyt ovat kovasti lisääntyneet ja täyttäneet maan. Peurat ovat laajentaneet asuma-alueitaan pääsuuntana lounainen ja vihannat laitumet Turun puolella. Täällä Vesilahdessa on tämä Laukon peura lisääntynyt pieneksi vaivaksi saakka, on riista, mutta myös silmän ruokaa ja viljelijälle riesa ja risti. Pienemmät laumat ovat kymmenisen eläintä käsittäviä, suuremmissa on jopa lähes sata eläintä. Jokainen käsittää näin suurista laumoista olevan myöskin, aina-

Kaksi pientä ja tuttipullo.

LAUKON PEURA, RIEMU JA RISTI

kin maanviljelijälle, harmia ja petäjämetseille, joita täällä kyllä on vähän, suurta vahinkoa. Sillä peura on, kun ruokaa on tarjolla, melko vaativa ja "ronkeli" valitsemaan sapuskaa. Vain hyvät omenat, ei kaikki laadut, porkkanat, lantut, kaalit, leipäheinän tähkät ja ennen kaikkea herneet ovat sille himoruokaa. Syksyisen seviljan, jossa on joukossa virnaa tai muuta vihantaa syö ja sotkee pahasti.

vuodentulotoiveet näyttävät hyviltä. Millainen sitten olisi maatalouden kehitysnäkymien pitkän tähtäyksen ennuste? Tuleeko EEC-linja vaatimaan siltä yhä uusia uhrauksia muiden elinkeinohaarojen kustannuksella? Valtakunnallinen ja kansainvälinenkin painiskelu tuotannon ja markkinoinnin pulmakysymyksistä jatkuu kiihkeänä, mutta mitäpä tulevista ratkaisuksista ennakkoon sureksimaan. Paras tuumata vain Jukolan veljesten suulla: "Elettiinpä ennenkin, vaikk' ojan takan oltiin..."

T. K-la

Helsingin herrat kyllä lupaavat maksaa syönnöksen ja muun tapion, mutta käytäntö on, että mitä murehtia kun kerran märehit. Sil- lä perkaileminen taikka aisan anti ei suuria auta... Peura tekee ver- rittelylenkin ja saapuu samalle saralle takaisin ja katsoo, että mikä tohelo tuokin on kun ei pysy omalla tontillaan.

Kyllä eräät saavat metsästyksen luvan ja lisenssin, mutta se on etukäteen maksettava metsästyseurojen kautta, lieene n. 30 mk peuraa kohden. Lisäksi liikenne "kaataa" ilman lupaa jokseenkin saman määrän peuroja kuin laillinen metsästyskin vuosittain.

Peuroja myös metsästyseurojen puolesta hoidetaan, annetaan kerpoja, heiniä ja erikoista sitä varten valmistettua rehuseosta. Lisäksi riistamiehet niitä merkitsee ja koristelee valkjärveläis-sakkolalaisen Yrjö Paasikunnaksen johdolla. Talvisin ladosta verkoon ja näyttävät värirenkaat kaulaan ja korviin kaikenlaiset kiluttimet, kuin etelän mustilla misseillä.

Peuran vasa, bambi, on erittäin kaunis ensimmäisenä kesänä. On täpliä ja näyttävää siroutta. Myös vanhemmat eläimet ovat muodoltaan siroja ja askeleet kuin "ruusuntippoja". Joten katsellessa tulee pakosta mieleen Saksanmaan pojan ihanat sanat, kun kutreja katseli ja poskea taputti, Sakkolan tytölle: — Kaunis karva, puhdas nahka!

Mutta, ettei meitä luultaisi liian ahneeksi tai oman-hyvän suosijiksi, toivon peurojen leviävän kaikkialle maakuntiin, etenkin viljelijain iloksi ja riesaksi. Eläkää toivossa, etenkin täältä etelään päin olevaiset ihmiset.

V. P.

UUSIA YLIOPPILAITA

Oriveden yhteiskoulusta

Paula Maritta Viskari. Samps Viskarin tytär Sakkolan Vilakkalasta.

Ne muistot mieltä lämmittää

Petäjärven Emäntäkoulun 10-vuosikurssi kokoontui yhteiseen tilaisuuteen Tampereella 17 p:nä kesäkuuta. Tilaisuuteen oli saapunut johtajatar, maisteri Kreeta Halminen ja 9 oppilasta vuodelta 1933—34. Tarinoitiin, tutustuttiin vuosikymmenien jälkeen ja muisteltiin kurssin aikuisia tapahtumia ja kerrottiin myöhemmistä vaiheista ja nykyisestä elämästä. Jokaisella oli niitä mukavia muistoja, joskin joukossa oli vakavampiakin tapahtumia.

Näistä kuulemistani kertomuksista kerron nyt muutamia. Ensiksi Petäjärven emäntäkoululaisten kokemuksista.

— Kuri oli kova, mutta niin sen pitää ollakin. Tekee terää kuin miehille sotaväessä olo.

— Keväällä laitettiin kananmunia hautomakoneeseen 64 kappaletta, toivossa elettiin saada poikasia. Kun johtajatar jonkin ajan kuluttua tarkasti toivorikkaana munia oli niissä 50 kpl täysin kirkkaita, suoraan pilaantuneita... Nyt ei muualla voi olla vika kuin kukossa! Kyllä on nyt kukossa vika ja kukko joutuu pois viralta! Vuorossa oleva oppilas vierellä koetti selittää, että kyllä hän on parhansa tehnyt, aivan kuin on opetettu ja määrätty... Jonkin tunnin kuluttua tuli eräs opettaja kysymään johtajattarelta, että mitä Sinä sille tytölle oikein sanoit kun se vain istuu ja itkee... Enhän minä muistaakseni muuta sanonut kuin, että kukossa on vika ja kukko siksi pois viralta... Silloin hän vasta muisti, että vuorossa oleva kanalanhoitaja oli Kukko suurella K:la.

— Toinen silloinen oppilas kertoi olleensa hiuskarvan varassa hukkua, vain yhteistoimin toiset oppilaat saivat jo veden alle vapuneen oppilaan kuljetetuksi ran-

taan. (Terveisiä jokaiselta tilaisuudesta Ailille Uuteenkaupunkiin.)

— Monelle oli kutominen jäänyt "vereen", että kesällä ainakin täytyy ryhtyä mattoja kutomaan. Näytettiin osaavan hieno-ompelua. Joten ei ainakaan käsityönopettajan työ näytä hukkaan menneen. Eikä talousopettajankaan, sillä ei kukaan enää valkopippuria kourakaupalla ruokaan laita.

— Kerran opettaja Salmenvuo jätti tytöt laiskalle vitamiineista, kun hän tuli uudelleen huoneeseen, lauloivat tytöt tervehdykseksi: — Arvommeikin ansaitsemme Suomenmaassa suuressa...

— Toinen kokoonkutsuja oli Raudun tyttö. On ollut pitkään marttaneuvojana. Ei ole koskaan

vaalissa miesehdokasta äänestänyt eikä käynyt kuin naislääkärin vastaanotolla. On silti onnellisesti naimisiin päässyt, saanut miehen ja perheen.

Monenlaista oli vuosikurssin "tytöt" näinä vuosikymmeninä kokeneet, kertoivat, autokolareista, sydänsairauksista, kansaneläkkeen perusosista "minulla on anoppi ja minä olen anoppi" tunnistuksen saakka.

Joku oli innostunut hoitamaan harrastuksena kanalia. Kuinka monta kanaa... Liki kaksituhatta! Siinä on jo harrastusta riittävästi. Munakauppa käy Turun torilla joten käykää siellä päin asuvat ostamassa Turun parhaita kananmunia!

Sakkolalaisia oli maisteri Halminen lisäksi vain Sirkiän Helmi, Huuskan tyttöjä Röykkylästä.

Silloin koulua käydessään moni

VALVOTTU PUNNITUS JA LUOKITTELU TAKAAVAT TEILLE TEURAISTANNE PARHAAN RUHOHINNAN SEKÄ KESKITETTY MARKKINOINTI JATKUVAN TUOTANTOMAHOLLISUUDEN

SOT:n Tampereen alueen ostomiehet:

Erikki Kujala, Vaskivesi	puh. 934/56 941
Mauno Kinnunen, Virrat	puh. 934/55 285
Ossi Neva, Keikkonen	puh. 934/2849
Mikka Lähteinen, Yläväääri	puh. 934/6719
Eino Verkkoniemi, Orivesi	puh. 935/2185
Unto Ylä-Mononen, Orivesi	puh. 935/2130
Aulis Jussila, Eräjärvi	puh. 935/6178
Arvi Smolander, Tuutijärvi	puh. 71 477
Heikki Nummela, Sahalahti	puh. 73 730
Pauli Ala-Myllymaa, Kulju	puh. 676 164
Mikko Närkki, Toijala	puh. 937/21 581
Mauno Virtanen, Narva	puh. 77 810
Aarni Laitinen, Ikaalinen	puh. 933/6238
Aaro Laitinen, Hämeenkyrö	puh. 15 190
Raine Tikkanen, Mouhijärvi	puh. 932/8230
Kauno Majamäki, Komi	puh. 82 170
Olavi Mattila, Tampere 25 Pispalan-	
valtat. 54 C 52 (Ylöjärvi—Kuru)	puh. 442 360
Antti Raukola, Tampere 70 Pann-	
nunk. 25 (Teisko—Aitolahti)	puh. 630 327

SOT Pori
puh. 939/11 661

SOT Tampere
puh. 440 555

Taiteilija Ritva Kosken taidenäyttely

Karjalan Liiton kesäjuhlien yhteydessä kiintyi monen juhlilla kävijän katse Kauppaoppilaitoksen aulassa kauniisiin käsitöihin. Kyseessä oli tekstiilitaiteilija Ritva Kosken näyttely.

Ateneumista valmistuttuaan taiteilija Koski suuntasi työnsä pääasiassa villakudonnaisiin: ryijyihin, raanuihin ja täkänöihin. Nyt esillä ollut näyttely toi ihailtavaksi kevyemmistä materiaaleista valmistetut työt, osan Ritva Kosken uusinta tuotantoa. Batik-kiitoille, kiehtovine väreineen löytyy kotien tekstiileinä monia käytösmahdollisuuksia, näistä töistä jäi erikoisesti mieleeni punasävyinen "Apilapeltto".

Toisena voimakkaana ryhmänä tässä näyttelyssä olivat käsinkehrätystä rohdinlangasta valmistetut kuultokudokset ja pujotustyöt.

Haluamattakaan, ei-ammatti-ihmisenä esittää arvostelua näyttelystä, tuon omana näkemyksenäni esille ihailuni kolmi-osaisesta kuultokudostyöstä "Kirkkopyhä" tässä työssä tulivat erikoisen kau-

oli kuin "viulu ja nälkä samassa persoonassa", hyvin on "linjat säilyneet" edelleenkin jokaisella. Ehkäpä siihen on Petäjärven Emäntäkoulusta saatu oppikin osallinen hyvine neuvoineen.

Kiitokset Teille Petäjärven muistamisesta!

Tämän henkisen virkistykseen lisäksi nautittiin tulokahvit ja yhteinen ateria ja oli siinä "rupatus-ta" siinäkin tilaisuudessa piristämään elämän arkeen jälleen mat-kaavia ent. emäntäkoululaisia.

VP

niina esille värjäämättömän rohdinpellavan eri sävyt.

Pienempikokoiset pujotustyöt, kuten puna-vihreä "Maalaismaise-ma" ja sinisävyinen "Kalastajan unet" olivat värikkydessään herkullisia. Töittensä suunnittelun lisäksi myös raaka-aineitten värjäys ja kudonnallinen toteutus on Ritva Kosken omaa työtä.

Vaikka suurikokoisten töitten suunnittelu ehkä antaakin taiteilijalle paremmat mahdollisuudet toteuttaa näkemystään, kertoi Ritva Koski paneutuvansa ensisijaisesti pienempikokoisten töitten valmistamiseen, koska niille, nimenomaan kodin tekstiilenä on helpompi löytää käyttömahdollisuuksia.

E. P.

Viljelijänä ostan MAATALOUSPALVELUSTA

koska sillä turvaan

- vapaan kilpailun jatkumisen
- edullisen hintatason säilymi-sen

Varatkaa aineet ennen kevät-kiireitä

MAATALOUSPALVELU OY

Huittinen
69 747

Toijala
36 755

Ahon reunalta

Jospa minäkin tässä sanoisin näin ahon reunalta: Tervetuloa Vesilahteen elokuun ensimmäisenä sunnuntaina! Ajakaa autoillanne ohi vaalenevain vainioiden, joiden ympärillä leijuu jo kypsyvän elon tuoksu, kohti kirkkoa joiden vuositaisiset kellot soittaa kutsua Teille entinen Sakkolan kansa, kokoonnutaan, tuomaan kiitosta Hänelle joka säät ja ilmat säätää. Siksi Karjalan pitäjäjuhlien kansa on aina ensin kokoontunut kirkkoon tuodakseen kiitoksen Hänelle joka palkaksi työn ja vaivan meille puhtaan leivän soi.

Katsokaa sieltä kirkonmäeltä, miten siintävät järvien seljät, mi-

KUOLLEITA

Johannes Kiiski synt. 1. 5. 1897 Sakkolassa, kuoli 28. 4. 1972 Vammalan sairaalassa.

Emilia Nousiainen o.s. Pulakka synt. 26. 11. 1898 Sakkolassa, kuoli 9. 6. 1972 Vammalan seudun sairaalassa.

Aleksander Huuska synt. 4. 8. 1904 Sakkolassa, kuoli 9. 6. 1972 Jyväskylässä. Ent. kotikylä Sakkolan Hovinkylä. Kotipaikka Tottijärven Joenpohja.

Kaino Kuparinen synt. 16. 12. 1912 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 12. 6. 1972 kotonaan Sysmässä. Hilma Kuparinen o.s. Nuora synt. 14. 11. 1914 Sakkolan Haitermaassa, kuoli 17. 6. 1972 Sysmän sairaalassa. Heidän kotikylänsä oli Sakkolan Arkontanhuassa.

Anna Ester Möller o.s. Garde-meister synt. 6. 4. 1914 Sakkolassa, kuoli 16. 5. 1972 Sädehoitoklinikalla.

ten lempeänä levittäytyy Hämeen suvi, siksi ei enää polta mieltämme katkera kaipaus, vain muistot lempeät, kauniit tuo meidät yhteen.

Juhlapaikkana tällä kertaa on Narva, ikivanha markkinakylä, joka on vuosisatojen vieressä kasvanut korkean ahteen laitamille ja laelle. Tämä mäki, kuten me sanomme, on Keski-Suomen vaara- ja järviolueen viimeinen edustaja, täältä pudotaan jo Satakunnan tasaisille järvetömmille lakeuksille.

Turusta tulleet kauppiat ovat täällä myyneet ja ostaneet. Näillä Narvan markkinoilla on Hämeen kansa vähäiset ilonsa viettänyt, sukulaisensa ja tuttavansa tavannut, kokoontunut kuulumisia kertomaan ja kuulemaan.

Saman kaipuun ajamina kai kokoontuu Sakkolan väkikin nyt tänne. Ei ostamaan ja myymään, vaan viettämään kesäistä juhlaa, elokuun sunnuntaita, puristamaan tuttua kättä. Eiköhän me tunneta silloin samaa mielen leppoisuutta, kuin Muolaan "ämmäkin" pitäjäjuhlissa Somerolla, kun söi rusinasoppaa, tuumasi; — Menipä hyvään tarkoitukseen.

Kun tavataan niin hymyillään!

Viki

Hei! Hei!

**Kesäkalaan
meidän
kautta!**

**LEMPÄÄLÄN
PYÖRÄ**

LEMPÄÄLÄ

Vuosia täyttäneitä

85 VUOTTA täytti Saara Kuismainen Ilmajoella. Sakkolasta.

80 VUOTTA täytti 5. 5. 1972 Liisa Lopenen o.s. Kallonen Punkalaitumen Oriniemessä. Entinen kotikylä Sakkolan Lapinlahti. Oli mukana Nuorisoseura-toiminnassa.

75 VUOTTA täytti 15. 6. 1972 emäntä Loviisa Repo o.s. Paakeli Vilppulassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kaarnajoki.

75 VUOTTA täytti 19. 6. 1972 Helena Hynnä o.s. Jortikka Mynämällä. Kirvesmäeltä.

75 VUOTTA täyttää 2. 8. 1972 Nokialla Anna-Maria Kiiski. Hän on osallistunut Riiskan nuorisoseura-, marssia ja lottatoimintaan.

70 VUOTTA täytti 18. 5. 1972 Matti Kallonen. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa. Asuu nykyisin Punkalaitumella.

70 VUOTTA täyttää 23. 8. 1972 maanviljelijä Viljam Uosukainen Nokian Pinsiössä. Hän on osallistunut Kiviniemen nuorisoseuran toimintaan, ollut Sakkolassa sekä Nokialla kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana ja verolautakunnan jäsenenä. Hän on kuulunut myös Nokian kirkkovaikkuustoon.

60 VUOTTA täytti 19. 7. 1972 Arvi Kurikka Vesilahden Harviassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjäjärvellä.

50 VUOTTA täytti 16. 4. 1972 Kirsti Mäkinen o.s. Ollikainen Sakkolan Hovinkylästä. Asuu nykyisin Viialassa.

50 VUOTTA täytti 10. 7. 1972 rouva Aino Kurikka o.s. Hokkanen. Heino Kurikan puoliso Sakkolan Petäjäjärvellä.

Hilma ja Kaino Kuparisen muistolle

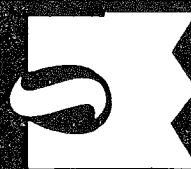
— Arpa lankesi heille ihanasta maasta, missä ei tuskaa, ei kipua ole. Sillä kaikki entinen on mennyt.

Mieleeni muistui kuitenkin jostain tuosta entisestä, menneestä. Luoto oli pukeutunut täyteen kuostukseensa, oli helluntai 1936. Sakkolan kirkonkellot kumahdellen kutsuivat kirkkoon. Ne olivat Hilman ja Kainon hääkellot. Käsi-kädessä toisiinsa luottaen he astelivat alttarin eteen. Sakkolan silloinen kirkkoherra Arvo Liesmaa siunasi ja vahvisti heidän liittonsa Jumalan Kasvojen Edessä ja todistajien läsnä ollessa. — Näin alkoi 36 vuotta kestävä yhteinen maallinen vaellus Sakkolasta Sysmään. Vaiherikkaita vuosia. — Iloit ja surut kestettiin yhdessä.

Luonto puki taas päälleen parhaimpansa ja valmistui viettämään suven suurinta juhlaa, juhannusta 1972.

Nyt soittivat Sysmän kirkonkellot surusointia, kutsuen kirkkoon sanatonta saattojoukkoa, joka kulki hitaasti, nyyhkien, sillä edellä kannettiin kahta arkkuja, jotka

**KILVAN KESTÄÄ
SUOMALAINEN**

Myymäälänhoitaja Toivo Meskanen In memoriam

Myymäälänhoitaja Toivo Meskanen, liike-elämän palveluksessa 42 vuotta kestäneen päivätyönsä suorittanut veli, ystävä, kuoromies ja palveluun valmis kanssaihminen on lähtenyt viime matkalleen. Hän oli syntynyt Sakkolan Pannusaarella 3. 12. 1903 ja kuoli Tampereella sydänkohtaukseen 21. 5. 1972.

Hyvä ihminen on saanut kutsun iäisyyteen. Ps. 16,10 sanotaan: "Sinä et hylkää minun sieluani tuonelaan, etkä anna hurskaasi

laskettiin alttarin eteen siunattavaksi. Sysmän rovasti siunasi Hilman ja Kainon iäisyyssmatkalle. Näin oli 36 vuotta kestänyt maallinen vaellus päättynyt.

Toivon mukaan. — He veisaa virttä uutta. Ei koskaan lopu se, ei koskaan vanhene.

Lapsilleen he jättivät rakastan äidin ja isän kuvan. — Tästä kaikesta lapset siunaustilaisuudessa kiittivät. Sukulaiset ja ystävät muistamme heidät vieraanvaraisina ja osallistuvina.

Muistoanne siunaten

Laina sisko

nähdä kuolemaa." Sinun, Toivo, ei tarvinnut nähdä kuolemaa, vaan sait aurinkoisesta Helluntaista siirtyä hiljaa ja rauhallisesti ikuiseseen kesään. Sinä olit hyvä puoliso ja perheen isä. Sukuasi rakastava veli. Kotisi oli aina valmis vastaanottamaan ystäviäsi. Heitä on Sinulla paljon. Kesäkotisi Kirkkojärven rannalla oli sinulle rakas. Sinne olit nytkin matkalla puoliso ja poikasi kanssa ja autossa istuessasi sait kutsun iäisyyden rannalle. Me omaiset kaipaamme kauan Sinun hyvää hymyäsi ja toivomme Sinulle rauhallista lepoa. Sinä menit edelle, me tulemme jokainen vuorollamme. Näkemiin siellä.

I M

KULTAHÄÄT

Kultahääpäiväänsä viettivät 18. 6. 1972 Helena o.s. Naskali ja Manu Kurikka Tyrvään Myllymaassa. He aloittivat yhteisen taipaleensa Sakkolan Petäjäjärvellä. Manu Kurikka täytti 4. 7. 1972 75 vuotta.

Naapuriystävällinen pitotalo Lempäälän keskustassa. Joka viikko tanssia tiistaisin, torstaisin ja sunnuntaisin. Kabinetteja yksityistilaisuuksiin. — pistäytykää —

Tunnelmallinen englantilais-tyyppinen pub-ravintola Tampere Hämeenkat. 26. Erityisesti herkullisia pihviaterioita kannattaa käydä maistamassa.

SAKKOLA-PUVUN SYNTYVAIHEITA

Vuosisadan alussa jouduin kansakoulun päätettyäni Sakkolasta Helsinkiin mummoni turviin jatkaamaan oppikouluun. Olihan luonnollista, että koti-ikävä Sakkolaan kalvoi mieltä. Hevosmatka Galitsinan (Leipäsuu) tai Perkjärven asemalle oli yli 90 km ja se pakotti odottamaan seuraavaa kevättä. Sakkolaa eivät uudet koulutoverit tunteneet. Ainoina olivat tohtori Shewindtin tyttäret, joiden isä oli tekemässä muinaistieteellisiä kuvauksia Sakkolassa. Lapinlahden kalmistosta löytyi m.m. solki, jota aikaisemmin sai ostaa Kalevan korujen joukosta Sakkolan solkena. Ikävä kyllä sitä ei enää näe korujen luettelossa. Valkjärven alueella oli samoissa tehtävissä maisteri Salenius, jonka tytär kuului myös koulutovereihini. Kävin Kansallismuseossa ja siellä lasivitrinissä näin mallinukella Sakkolan puvun. Se toi ikäänkuin kotiseudun lähelle. Sitä täytyi käydä useasti katsomassa. Siitä alkaen välkkyy mielessäni saada tuo puku talteen uudelleen käytettäväksi. Olivathan viipurilaisen osakunnan ylioppilaat kotiseuturakkaudessaan koonneet museoon talteen 1880-luvulla suuren määrän vanhenevaa ja häviävää aineistoa. Talvisodan jälkeen jouduttuamme joksikin ajaksi Askolaan kävin Lahdessa rouva Helmi Vuorelman kotiteollisuusliikkeessä. Sellä tutustuin ystävällisen rouva Vuorelman kanssa kuvastoihin ja työtarpeisiin. Löydettiin vain pellavapalttinaa. Olihan sota-ajan pula-aika. Lähdin Helsinkiin Kansallismuseoon. Vuosikymmenien jälkeen tuo virallinen muhkea kivitalo näyttäytyikin sisältäpäin vastaanottavan ystävälliseksi, sen sai aikaan museon intendentti

maisteri Tyyni Vahter, joka paneutui asiaani aivankuin ilahtuneena yrityksistään. Tarkastettiin Sakkolasta koottuja pukuja ja osia. Päähineitä, harakoita oli useita ja ne olivat enimmäkseen kuuluisan sakkolalaisen Larin Parasken ompelamia. Niitä käsiteltiin kuin pyhiä muistoja, arvokkaimmat varastot olivat sodasta turvassa. Sain kuitenkin tri Schwindtin suuren värillisen kirjan "Karjalaisia käsitöitä" lainaksi ja alkoi saamani pel-lavapalan kirjoaminen.

Tuli paluu Kannakselle, josta kovan rakennustyön jälkeen oli lähdettävä taas hakemaan uutta sijoituspaikkaa ja se löytyi Hämeestä. Nyt tuli entistä tärkeämmäksi ajaa asiaa eteenpäin ja ajanollen maisteri Vahter ilmoitti, että hänellä on käytettävissä Taideteollisuuskoulusta valmistunut piirustaja Alli Touri. Oli omakoh-taisesti paljosta kieltäytyttävä, jotta saisi tuon aarten omistukseensa. Se oli suuri salkku, joka oli täydellinen ja erittäin kaunis työ. Vein sen Lahteen ja v. 1950 keväällä tuli liikkeestä kutsu tulla sovittamaan puku. Siinä se nyt oli Kirsti-tyttären päällä kaikkien ihailtavana. Salkkuun oli maisteri Vahter merkinnyt: Sakkolan — Raudun puku, ja niinhän se sopiikin. Puku kuuluu Äyrämöis-pukuihin — pakanuusaikaisiin — ja kuulummehan silloin yhteiseen emäpitäjä — Sakkolaan. Yhdistäköön se edelleen meitä.

Puvusta saa tietoja: Oy Helmi Vuorelma, Lahti ja Vokki Oy Helsinki.

Toini Valkonen

Kiire kuin kirpun tapossa.

Toimituksen tuoli

*Kuudes päivä elokuuta
kotiin ei jää kukaan.
Ottaa myöskin omankullan
matkallensa mukaan.
Vesilahden silloin suuntaa
monen auton nokka.
Tarjolla on hengen-anti,
jätski sekä rokka.
Eihän viisaat pyhäpäivää
arvottomaan tuhlaa:
Sakkolan on kihupyhä,
Suvantolan juhlaa!
Tietysti Te saavutte
tervehtimään meitä.
Täällä kauniit lahdelmat
ja rakennetaan teitä!*

Tervetuloa ja tapaamiin Toimituksen Tuolilta(kin)!

Vesilahti on alueellisesti melko laaja, jokseenkin ent. Sakkolan suuruinen. Asukkaita on nykyisessä Vesilahdessa vain puolet Sakkolan sotien aikaisestakin asukasluvusta.

Karjalaisia, etupäänsä sakkolalaisia, tuli n. 70 perhettä v. 1946—47 ja he ovat sopeutuneet melko

Nuoruusmuistoja Röykkylästä

hyvin täkäläiseen elämän-menoon. Melko moni ent. sakkolalainen on vesilahtelaisena noussut "päällismiehen" asemaan ja "arvoon" ja pystynyt pitämään pintansa ja täyttänyt hänelle uskotun paikan täysmittaisena, arvostetaan sitten minkä asteikon tai kilomäärän mukaan tahansa.

Täällä on Sakkolan seuroista toiminnassa Petäjärven Marttayhdistys, Nuorisoseura ja Hovinkylän Kirjastoseura. Vesilahden Karjalaiset ovat toimineet 25 vuotta. Juhlailaisuus pidetään syksyllä.

Myös Sakkolan väestön yhteinen lehti, Suvannon Seutu, toimitetaan täällä Vesilahden Laukon kylässä. Sivutoimisena tapahtuu koko touhu, mutta vehkeitä ja veleskeitä siinäkin tarvitaan. On valaisin, vanha kirjoituskone, puhelin ja pöydällä pakka paperia. Eikä siinä muuta tarvitakaan, kuin vain sais aikaa Pyhäjärven puolelta lisää. Kun tuppaa tuo leipätyö häiritsemään tätä touhua. (On 10 ha maapohjaa, 24 ha metsäpohjaa, tupa, navetta ja siellä toistakymmentä karvakorvaa.)

Se siitä, mennään toisiin aiheisiin.

Kiitokset Emäntäkoululaisille kiitoksesta, etenkin sinne Kiuruvedelle. (miun vävy on just sieltä)

Tämä numero on elävöitetty Lempäälän—Vesilahden Sanomista lainatuilla laatoilla. Parhaat kiitokset Teille rouvat ja herratkin!

Viime numerossa ollut kirjoitus Kirveenmäestä ei ollut tarkoitettukaan miksiäkään historiaksi. Olipahan vain silloisen pienen pojan mieleen piirtyneitä herttaisia hetkiä. Sanottakoon nyt kumminkin Kirveenmäellä olleen 14 taloa, kun tuli vähän niiden lukua pienennettyä, ei tosin tarkoituksella.

Vastaavasti kai voidaan kirveenmäkeläisiltä kysyä: montako taloa

Kun Siprolan Väinö antaa yleiskuvan kotikylästämme Röykkylästä, muistelee allekirjoittanut kylää niiltä vuosilta, kun olin toisilla kymmenillä.

Sen riennoista on jäänyt mieleeni erikoisesti Nuorisoseuran toiminta. Silloin lapsena olo aikana kerrottiin, että se oli vilkasta.

Erikoisesti on jäänyt mieleen kun seuran lava oli valmistunut, joskus ennen syntymääni. Ihailin aina pienen pojan kainoudella, kuinka hyvin se oli tehty, — salassa silittelin pienellä kädellä ympäröiviä aidan pylväitä ja aittaa kuinka sileiksi ja huolella ne oli valmistettu. — tekijätkin ovat jo menneet pois, — eikä kiitos heitä enää tavoita.

Se oli jo suuri ilon aihe kun päästiin lavalle kalenoihin, vähäsi aikaa illasta, — helistinrautaa kilkuttamaan, se yleensä oli pikku polkain hommaa ja mieleistä vielä.

Muistuu mieleen toisilla kymmenillä olessa, kuinka joka pyhä, — koko päivät piirileikkiä tyttöjen

oli Petäjärvellä? Olisi hauska tietää miten lähelle arvio sattuu.

Seuraava numero tehdään Helsingin Sakkola-seuran 10-vuotisen toiminnan merkeissä. Minäkin odotan sitä mielenkiinnolla.

Suvannon Seudun tilausmaksu on v. 1973 8 markkaa. Ilmestyy 8 numeroa vuodessa. Nämä tiedot lienee hyvä muistaa ja lisäksi läheteä Sakkola-juhliin elokuun ensi sapattina!

kanssa pyörittiin, voi sitä laulun soreutta ja nuorten iloa, — kyllä piirileikki laulut osattiin, — ei ollut silloin vapaa-ajan ongelmia. Muutama rivi sen ajan soittajista, jotka jäivät nuoren pojan mieleen. Olen aikaisemmin kirjoittanut "Soittaja Juhosta", — hän Juho Koiranen oli niitä soittajien nestoreita, jotka ammattinsa taisivat, poikansa Onni on myös hyvä soittaja. Kirjoitin silloin, kun lavalla oli häät, — Juho, Onni ja Kiviniemestä Sipiläisen Albertti ja Nuoran Jalmari neljältään soittivat, — niin voi sitä riemua, mitä tanssin pyörteissä olijat kokivat.

Nuorempia viulun soittajia, oli myös myöhemmin, Soini Lamppu, Arvi Lamppu, Armas Vulli, Pentti Vulli oli JP 4 Soittokunnassa, Karppasen Arvi soitti hyvin mandoliinia, Nuoran Jalmari soitti kaksi rivistä haitaria, myöhemmin viisi rivistä. Että ei kylä soittajien puutetta potanut.

Kylän kasvatit, — muistattehan keväiset pyhäaamut, kun kirkkoon menevälle laivalle juostiin, — tai kirkosta tulijoita vastaan Saunalahden laiturille.

Kylmä-ojan palteessa tienvarsi-pollulla olevat Tuomen kukat kasvoja pyyhkivät, — siitä aina kukka käteen otettiin ja kiireesti laivalle.

Vieläkin keväisin tuon kukkivan tuomen muistan, — muistanet sinäkin Röykkylän kasvatti, — ja siellä onnelliset vuotesi viettänyt, — ethän niitä unohtane.

Näin ainakin toivoo

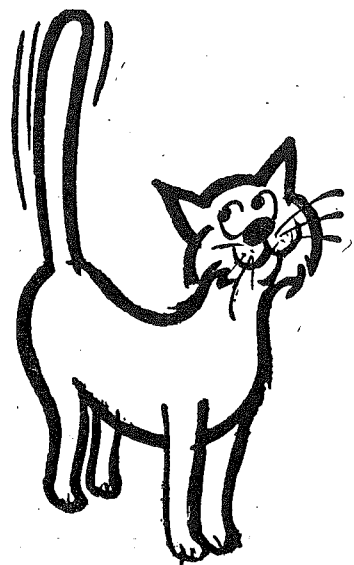
Naapurin Tauno

Sakkolan V- ja U-seura Jäntevä

(jatkoa)

Vuonna 1932 Väinö Sares ja Eemil Kuisma osallistuivat "Jäntevän" edustajina Salpausselän hiihtoihin. 10 km sijoittui Sares 10:ksi ja Kuisma 13:ksi. 50 km oli Kuisman sijaluku 12. Eemil Kuisma edusti Sakkolan Suojeluskuntaa järjestön mestaruuskilpailuissa 12 vuotena, ollen aina 10 parhaan joukossa ja sai ansiostaan nimen: "Mestarien mestari". Armeijan mestaruus on myöskin Emil Kuisman nimissä. Pölläkkälän Uran ja Pyhäjärven Kaiku-seuran kanssa käytiin kilpailuja ja Jäntevä voitti kiertopalkintoja omakseen.

Vuonna 1923 Jäntevä oli taloudellisissa vaikeuksissa, eikä edustusta meinattu saada Käkisalmen Sanomien hiihtoihin. Eemil Kuisma kertoi vaikeuksista veljelleen Antti Kuismalle, joka tunnettiin pitäjän johtomiehenä. Hän sanoi, että kyllä rahaa löytyy... Antti kirjoitti muutaman kirjeen ja lä-

**OSTA SUOMALAISTA
ELINTASOA**

hetti Sakkolan huomatuille liikemiehille ja virkamiehille. Tähän pyyntöön vastasi mm. pastori Vikman lahjoittamalla 100 markkaa ja kehoitti poikia, että urheilkaa te pojat ja tytöt, se on tervettä harrastusta! — Näin saatiin sekin edustustehtävä onnellisesti loppuun.

Lienee mahdoton tässä yhteydessä ruveta kertomaan kenenkään yksityisinä saavutuksia, enempää urheilukentillä kuin myöskään muulla alalla.

20—30-luvulla "Jäntevän" aktiivuurheilijoista mainittakoon (ei missään mestaruus-järjestyksessä) seuraavat hiihtäjät, jo mainittujen lisäksi: Manu Viskari, Juho Kylläinen ja kova tasamaan taitaja Matti Kuuppo Vilakkalasta, Aapro Viskari, Aatto Repo, Manu Kurikka, Ville Karvanen (Kaarinneva). Murtomaalla kilpailivat 20-luvulla veljekset Eemil, Arvi ja Manu Kuisma ja 30-luvulla veljekset Aarne, Alvar, Arvo ja Onni Nalli, Väinö ja Toivo Viskari, Viljo Turkinen, Aapro ja Matti Jääskeläinen, Leevi Loponen, Aapro ja Eero Kurikka, Martti Salmela, Toivo Koiranen, Väinö Kurki, Martti ja Viljo Karonen, Heino, Aarne ja Viljo Kurikka, Yrjö ja Viljo Pulakka, Kauko ja Viljam Virolainen, Pentti Valkonen ym. Lisäksi poikasarjalaiset Reino ja Aimo, Savolainen.

Kesäurheilussa Aaro Kekki, Edvard Koiranen, Emil Pitkänen, Armas Laamanen, Matti Naskali, Pentti Valkonen, Martti ja Toivo Salmela, Matti Paaso, Toivo Kopperoinen, Matti Kuuppo nuorempi, Kalervo Viskari, Lauri Lemmetti, Arvi ja Reino Söder.

Juoksijoista on vanhemmalta ajalta muistettava ainakin Albert Viskari joka Pyhäjärven Kaikun

kilpailussa voitti jopa Paavo Nurmenkin! Lisäksi muistuu mieleen Albert (Ruuna) Rautaneva, Juho Tuokko, Aapo Kurikka ja Juho Karonen. 30-luvulta on muistettava Oiva (Adolfsen) Ahtisaari, Veikko Häsä, Aapro Jääskeläinen, Viljam Virolainen, Armas Ruuna, Aapro Kurikka, Aapro Haapsaari, Viljo Karjalainen, Kaarlo Kalloinen ja Martti Loponen.

Jäntevän puheenjohtajina ja sihteereinä ovat toimineet: Matti Laamanen, Toivo Mikkonen, Aleks Karonen, Antti Kuisma, Salomon Naskali, Juho Turkinen, Emil Kuisma, Mikko Repo, Eino (Böckerman) Sares, Emil Rusi, Väinö (Böckerman) Sares, Toivo Kopperoinen, Väinö Viskari, Viljo Turkinen, Pentti Valkonen, Eero Kurikka, Santeri (Jermolajeff) Jermola, Ville Suikkanen, Eino Taitainen, Yrjö Kopperoinen, Manu Pitkänen, Iivari Suikkanen, Erkki Ström, Ville Kekki, Jooseppi Ruot-

Osaatko aukaista turvavyön?

PAINAI

KÄÄNNÄI

PURISTA JA VEDÄ!

Kuvaryhmä esittää hyväksytyjen turvavyöiden lukon aukaisutavat. Olisi tärkeää, että jokainen eläautoilijakin tietäisi aukaisumenetelmän. Kuka tahansa voi joutua tilanteeseen, jossa ihminen on pelastettava esimerkiksi yhteenajossa syttyneestä palavasta autosta. Jos lukko on onnettomuudessa siten vaurioitunut, että sitä ei saa auki (äärettömän harvinaista), voi henkilön saada vöistä katkaisemalla nauhan.

talja

tunen, Juho Kiiski, Anna Kekki, Eemil Merjamo, Eero Patja, Aapro Jääskeläinen ja Väinö Hynnä.

Majuri evp Toivo Viskari, joka viettää ansaittua ehtoopuolta Pirkkalassa, kertoi olleensa koulussa Käkisalmissa ja joutuneensa miesten puutteessa "Jäntevän" edustajana palkintotuomarien apulaiseksi. Hiihto tapahtui Vuoksen jäällä, jossa kierrettiin eräs saari. "Jäntevän" hiihtäjillä oli yllään valkeat varusteet. Saaren takaa ilmaantui valkopukuinen hiihtäjä, joka oli yllätys palkintotuomareille ja seuraavana vasta tummapukuinen odotettu, lienee ollut Räisälän mies. Viskari sanoi, että se on "Jäntevän" miehiä, johon tuomarit vastasivat: — Eläs sinä poika tyhjiä höpötä! ... Ennenkuin miehet olivat maalissa oli "Jäntevällä" kaksoisvoitto!

Käkisalmen Sanomien Viikon viestissä oli seuraavalla viikolla seuraava värssy: — Siinä hukki Huuskan poika, keikahutti Keinänen sekä mätki Männikkö. Tämä tapahtui tasamaan aikana.

Toinen tapaus samoin Käkisalmen kilpailuista v. 1922, jolloin vielä kilpailtiin jäällä. Viikon viesti kertoo: — Sunnuntaina suuret kisat pidetähän täällä. Seutukunnan seurur hiihtää kilpaa Vuoksen jäällä. Pamaus vai Kaikuko lie silloin voiton päällä?

Seuraavalla viikolla laulu jatkui: — Sakkolan Jäntevältä anteeks täytyy pyytää, kun viime viikon viestistä he jäi syrjään ilman syytä.

Hiihtomiehet mainiot se laitto sunnuntaina. Silloin eivät Pamaus ja Kaiku paljon paina. Voitosta ne miehet osaa pitää hyvää huolta, muille näyttää hiihtäjille he vain selkäpuolta.

Naishiihtäjiä myös osallistui

**Työllistä
itsesi
ja ystäväsi.
Osta
suomalaista.**

myös Käkisalmen hiihtoihin ja muihinkin kilpailuihin. Heistä mainittakoon Alma Kuuppo (Kaulin), Alma Naskali (Laamanen), Helmi Pulakka (Naskali), Hilja ja Helena Karppanen, Hilka Honkanen (Ollikainen) y.m.

Vuoden 1939 talvikauden urheilut vietiin suunnitelmien mukaisesti läpi. Kesällä alkoi idän taivaalle nousta pilviä ja syksyllä "urheiltiin" jo Raudun raukoilla rajoilla. Näillä matkoilla päättyi monen rehdin urheilijan elämä. Jatkosodassa kaatui "Jäntevän" viimeinen Sakkolassa toiminut tarmokas puheenjohtaja, Mannerheimristinritari, majuri Pentti Valkonen.

Sodan jälkeenkin yritettiin Jäntevän toimintaa jatkaa uusissa oloissa. Kokouspaikkana oli Rautalampi, Matti Laamasen evakkoasunto. Täällä järjestettiin kilpailuja parina talvena. Jonka jälkeen muutettiin Tampereen ympäristöön, viimeinen toiminnan keskipiste oli Lempäälä, jossa yritettiin vielä vähän toimia.

Nuoremmat urheilijat kumminkin liittyivät paikallisiin seuroihin, joten innostus sammui hiljalleen.

Virallisesti ei Sakkolan Jäntevää ole vielääkään lopetettu.

A. P.

Syntymäkyläni muistolle

Syntymäpaikkani on pieni Mönkön kylä. Siellä oli v. 1910—20 vain kolme taloa. Matti ja Martti Pulakan talot ja keskellä Tikan lasten sekä Mikko Pulakan talo. Lisäksi Matti Karosen räätäli Nihdin asunnot. Tämä oli minun, silloisen koulutytön pienoismaailma. Sieltä käytiin koulua, aholla leikkittiin ja juhannuskokot poltettiin. Tämä minusta parhain paikka, säilyy muistoissani.

Möngönlammeista sai talvella kaloja, ei tarvinnut kuin tehdä avanto ja sirpalla nostella kaloja koreihin... ja kesällä liioitettiin pellavat ja uitiin.

Olihan sentään Suvantokin siellä, pellot viettivät aivan rantaan saakka ja siellä ajoivat reittiään jo laivat. Ottivat halkoja evääkseen, toivat ja veivät ihmisiä ja tavaraa matkassaan.

Siellä ne meni lapsuusvuodet aika mukavasti. Terveiset teille mönköläiset kuka missäkin lienee.

Mönkön tyttö

Urheilun saralta

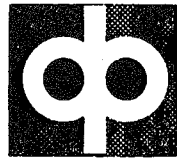
Harri Käppi Lempäälän Kisa on heittänyt keihästä 65,84 m, joka tulos lienee sakkolalaisten ennätys. Parantanut 66,58.

Sakkolan Nuorisoseuran kilpailujen tulokset v. 1931.

5-ottelu: V. Vanhanen Pyhäjärven Kaiku 342 p. S. Lamppu Viipurin Urheilijat 338 p. T. Kopperoinen Sakkolan Jäntevä 333 p. K. Repo Sakkolan Jäntevä 331 p.

1500 m: M. Tenkanen Pyhäjärven Kaiku 4.24. V. Sares Sakkolan Jäntevä 4.31. U. Pulakka Petäjäjärven Ns. 4.42. M. Turkinen Sakkolan Jäntevä 4.42.

Jooseppi Ruottunen
Kuivaspää
37530 MOISIO

VESILAHDEN OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1972 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 6 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

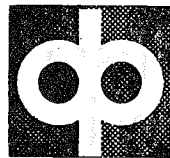
Toimituksen ja konttorin osoi-
te Narva Vakkala. Puhelin
931 / 77 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Matti
Riikonen, Uno Pulakka, Ee-
ro Koppanen ja Teuvo Vis-
kari.

Tampereen Seudun OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

15. 4. 1972 TULI LIIKKEEMME TOIMINEEKSI

25 VUOTTA

KIITAMME ASIAKKAITAMME SAAMASTAMME
LUOTTAMUKSESTA.

25 VUODEN KOKEMUKSEN OMAAVANA VOIMME
PALVELLA ASIAKKAITAMME ENTISTAKIN PÄ-
TEVAMMIN

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIA

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 76 886 (verstaaseen),
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä urakalla
ja laskuun.